Hushåll A

A Tove och Samir: de åtta vägarna

Gå runt med kortet. Eleverna ser det inte. Fet rad är vägen som märks på tavlan.

Läraren

Väg	2022	2023	2024	2025	Golvet	Målet
Laga, rörlig, sök i yrket	29 000	52 200	−1 100	54 100	**under**	nej
Laga, rörlig, lagret	29 000	52 200	21 000	28 200	håller	nås
Laga, bunden, sök i yrket	29 000	63 000	20 500	62 500	håller	nås
Laga, bunden, lagret	29 000	63 000	42 600	36 600	håller	nås
Byt, rörlig, sök i yrket	**9 000**	**19 200**	**−16 500**	**27 800**	**under**	**nej**
Byt, rörlig, lagret	9 000	19 200	5 600	1 900	håller	nej
Byt, bunden, sök i yrket	9 000	30 000	5 100	36 200	håller	nås
Byt, bunden, lagret	9 000	30 000	27 200	10 300	håller	nej

Facit utan val

	2022	2023	2024	2025
Räntesats	2,2 %	4,4 %	4,4 %	2,9 %
Ränta i månaden	3 100	6 000	5 900	3 800
Kvar	3 500	600	1 900	4 600
Kontot utan val	69 000	92 200	115 000	170 200

Händelser för alla: Elstöd +16 000 kr 2023.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Lärarrutorna

A För läraren

Läraren

A1. Värmepumpen

Väg Byt lönar sig om pumpen dör, och på lång sikt efter 2025. Håller pumpen vinner Laga med 56 300 kr fram till 2025. Dör den vinner Byt med 63 700 kr *(exempel)*. Här kränglar den igen, och Laga vinner med 26 300 kr. 13 100 kr räknas på 20 000 kWh till storhushållspris mot 13 000 kWh till ett högre pris: en del av elräkningen är fast, så 7 000 kWh sparar mindre än man tror.

A2. Bunden eller rörlig

Bunden vinner 2023 och 2024 och förlorar 2025. Blir räntan kvar på 3,38 vinner rörlig med 18 000 kr, når den 6 procent vinner bunden med 108 000 kr. Med så litet Kvar kan man lika gärna säga att bunden var det försiktiga valet. Rörlig var billigast den dagen.

A3. Yrket eller lagret

Tre månader gör väg 1 bäst med 50 300 kr, tolv månader gör väg 2 bäst med 28 500 kr. Att söka i yrket var försvarbart, men det tog dubbelt så lång tid. Därför kommer erbjudandet *innan* Samir är arbetslös: den som har a-kassa och utan godtagbart skäl tackar nej till ett lämpligt jobb kan stängas av från ersättningen.

Varför säljer de inte?

Priset har fallit 10,8 procent sedan köpet. Huset är värt cirka 2 498 000 kr och lånet är 2 284 000 kr, alltså 91 procent. De skulle få cirka 214 000 kr före mäklare, av de cirka 520 000 kr de har satt in, och sedan behöva en bostad. I Stockholm var kötiden i snitt nio år 2025.

Kan de be banken om lättnad?

Ja. Vid arbetslöshet kan banken ge uppehåll i amorteringen. Sex månader är 24 000 kr, och det hade räckt på Byt-vägen. Det är ett bra svar från en elev. Spelet räknar inte med det.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Hushåll B

B Linnea: de åtta vägarna

Gå runt med kortet. Eleverna ser det inte. Fet rad är vägen som märks på tavlan.

Läraren

Väg	2022	2023	2024	2025	Golvet	Målet
Behåll bilen, pengarna, trean	**25 600**	**32 800**	**2 000**	**–1 600**	**under**	**nej**
Behåll bilen, pengarna, stanna	25 600	32 800	11 000	19 400	håller	nej
Behåll bilen, betala lånet, trean	25 600	27 600	1 600	2 800	håller	nås
Behåll bilen, betala lånet, stanna	25 600	27 600	10 600	23 800	håller	nej
Sälj bilen, pengarna, trean	59 600	72 800	6 000	2 400	håller	nås
Sälj bilen, pengarna, stanna	59 600	72 800	15 000	23 400	håller	nej
Sälj bilen, betala lånet, trean	59 600	67 600	5 600	6 800	håller	nås
Sälj bilen, betala lånet, stanna	59 600	67 600	14 600	27 800	håller	nås

Facit utan val

	2022	2023	2024	2025
Räntesats	7,3 %	9,2 %	9,5 %	8,6 %
Ränta i månaden	500	600	500	400
Kvar	1 300	600	1 100	700
Kontot utan val	25 600	32 800	11 000	19 400

Händelser för alla: Tandläkaren och butiken –35 000 kr 2024.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Lärarrutorna

B För läraren

Läraren

B1. Bilen

Om jobbet ligger kvar är väg 2 bäst med 52 000 kr. Behövs en bil redan nästa år är väg 1 bäst med 6 000 kr *(exempel)*. Bussen kostar tid, inte pengar, och tiden syns inte i kontot: säg det.

B2. Lånet eller kontot

Väg 2 vinner om inget händer (4 400 kr). En räkning på 15 000 kr som måste tas på dyr kredit gör väg 1 bäst med 2 400 kr *(exempel)*. Beloppen är små. Det är också en poäng: Linneas val flyttar mindre än de andras.

B3. Trean

Här avgör läget, inte facit. Behöll hon bilen och betalade inte på lånet går hon under golvet med trean. Sålde hon bilen eller fick lägre månadsbetalning går det.

Staten står för en stor del av Linneas ekonomi: barnbidrag, underhållsstöd, bostadsbidrag. Säg det. Beloppet för bostadsbidraget är ett exempel, tilläggets procent är verkligt.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Hushåll C

C Noah: de åtta vägarna

Gå runt med kortet. Eleverna ser det inte. Fet rad är vägen som märks på tavlan.

Läraren

Väg	2022	2023	2024	2025	Golvet	Målet
Utan hemförsäkring, körkort nu, börja	**48 900**	**37 700**	**25 100**	**14 400**	**håller**	**nås**
Utan hemförsäkring, körkort nu, jobbet	48 900	37 700	25 100	60 000	håller	nås
Utan hemförsäkring, vänta, börja	48 900	51 200	47 100	9 400	håller	nås
Utan hemförsäkring, vänta, jobbet	48 900	51 200	47 100	55 000	håller	nås
Utan a-kassa, körkort nu, börja	48 700	65 600	14 600	3 500	håller	nås
Utan a-kassa, körkort nu, jobbet	48 700	65 600	14 600	49 100	håller	nej
Utan a-kassa, vänta, börja	48 700	79 100	36 600	−1 500	**under**	nej
Utan a-kassa, vänta, jobbet	48 700	79 100	36 600	44 100	håller	nej

Facit utan val

	2022	2023	2024	2025
Räntesats	7,3 %	9,2 %	9,5 %	8,6 %
Ränta i månaden	300	300	300	200
Kvar	2 700	2 500	2 700	2 800
Kontot utan val	47 400	77 400	71 000	86 600

Händelser för alla: A-kassan och nytt kontrakt −38 800 kr 2024, dyrare kontrakt −18 000 kr 2025.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Lärarrutorna

C För läraren

Läraren

C1. Vilket skydd?

Både skadan och jobbet slår till, så inget val slipper undan. En större skada, 60 000 kr, och ingen uppsägning gör väg 1 dyrast med 57 100 kr. Ingen skada och en uppsägning gör väg 2 dyrast med 39 400 kr *(exempel)*. Bara den som orsakat skadan genom oaktsamhet är ansvarig för den. Reglerna är de som gällde till september 2025, se *Reglerna i dag* i handledningen. Noah kan förstås spara 200 kr mindre, och en elev som säger det har rätt: det skrivs på raden Hellre hade vi. I det här utfallet vinner väg 1 med 10 900 kr, men det beror på vilken smäll som är störst.

C2. Körkortet

Gav körkortet extrajobb vinner väg 1 med 5 000 kr. Gav det inget vinner väg 2 med 5 000 kr. Lån är inte alltid dåligt. Frågan är vad lånet köper. Från 20 november 2026 ska företaget pröva att köparen klarar betalningen också vid små belopp.

C3. Utbildningen

Läget avgör. Väg 2 kräver att 52 000 kr finns när året är slut, väg 1 att kontot håller. Sa Noah upp a-kassan och väntade med körkortet går kontot under 0 om han börjar. Studielånet räknas inte mot målet, eftersom målet gäller pengar på kontot, men säg det högt: han börjar sitt vuxenliv med en skuld.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Hushåll D

D Hanna och Yusuf: de åtta vägarna

Gå runt med kortet. Eleverna ser det inte. Fet rad är vägen som märks på tavlan.

Läraren

Väg	2022	2023	2024	2025	Golvet	Målet
Stanna, sparkonto, köp	314 000	424 400	41 200	153 400	håller	nej
Stanna, sparkonto, vänta	314 000	424 400	500 400	73 000	håller	nej
Stanna, fond, köp	314 000	448 000	64 800	177 000	håller	nås
Stanna, fond, vänta	314 000	448 000	524 000	96 600	håller	nej
Byt, sparkonto, köp	320 000	442 400	115 200	239 400	håller	nås
Byt, sparkonto, vänta	320 000	442 400	574 400	159 000	håller	nej
Byt, fond, köp	**320 000**	**466 000**	**138 800**	**263 000**	**håller**	**nås**
Byt, fond, vänta	320 000	466 000	598 000	182 600	håller	nås

Facit utan val

	2022	2023	2024	2025
Räntesats	0,3 %	1,6 %	1,7 %	0,6 %
Ränta i månaden	0	200	200	100
Kvar	9 500	9 200	10 000	10 300
Kontot utan val	314 000	424 400	544 400	668 000

Händelser för alla: Inga.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Lärarrutorna

D För läraren

Läraren

D1. Byta jobb

Yusuf frågade om mer lön, det står på kortet. Här går det tvärtom mot vad många tror: den trygga firman går i konkurs, och då hjälper inte anställningstiden. Turordningen gäller när någon ska bli kvar. I en konkurs betalar lönegarantin lön en tid. I spelet räknar vi förenklat sex månader med a-kassa. Ingen kris gör väg 2 bäst med 42 000 kr. Varslar den nya firman, sist in, först ut, är väg 1 bäst med 8 000 kr. Löneuppgiften 2022 är svag.

D2. Fond eller sparkonto

Fonden gick bra. Var det ett bra beslut? Båda sidor går att försvara: den som behöver pengarna snart vill inte riskera dem, den som ligger på sparkontot förlorar köpkraft. Ett år till som 2022 hade gjort väg 1 bäst med 52 400 kr. Det här är motbilden till Tove och Samir: ett bra utfall behöver inte betyda ett bra beslut. Talen för börsen är ett index, och andrahandskällor.

D3. Köpa eller vänta

Faller priserna 8 procent och räntan står kvar vinner väg 2 med 183 000 kr *(exempel)*. Här steg priserna och räntan föll, och köparna vann. Paret som stannade på firman och sparkontot hade 5 400 kr kvar efter köpet, och sedan gick firman i konkurs. Kontot höll, men bara för att Hanna hade jobb. När ni väntade räknar vi med samma lån som köparna har kvar, så att jämförelsen blir rättvis. Ingen bank gör så.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar